

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

ZGODOVINA IN TEORIJA GLEDALIŠČA IN FILMA

Izpitna pola 1

Petek, 4. junij 2021 / 90 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Priloga z odlomkoma iz dramskih besedil (A in B) in konceptni list sta na perforiranih listih,
ki ju kandidat pazljivo iztrga.

SPLOŠNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite kodo oziroma vpišite svojo šifro (v okvirček desno zgoraj na tej strani).

Izpitna pola vsebuje 10 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 62. Za posamezno nalogu je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom v izpitno polo v za to predvideni prostor **znotraj okvirja**. Pišite čitljivo. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapишite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami. Osnutki rešitev, ki jih lahko napišete na konceptna lista, se pri ocenjevanju ne upoštevajo.

Zupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 16 strani, od tega 4 prazne.

M 2 1 1 6 4 3 1 1 0 2

3/16

Konceptni list

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

Konceptni list

Odlomek iz dramskega besedila (A)

(Postelja. Na njej Iskavec in Ženska. Razodeta in pomanjkljivo oblečena. Pod posteljo Potohodec. Obrnjen z zadnjico proti publiki. Ko govori, se maje s telesom ritmično naprej in nazaj, tako da njegova zadnjica, kadar je razburjen, pogleda spod postelje.)

POTOHODEC:

Živali vemo, kako je z vami. Že dolgo. Prišle smo k vašemu votlinskemu ognju, da bi vas tolažile v nesreči, ki vas je zadela in vas spremenila v bolna bitja. Kadar se zlekremo k vašim nogam, da bi mirile bolezni, ki razsaja v vas, ko nas božate, izmikamo svoj pogled, ker se bojimo razdejanja, ki ima ognjišče v vaših očeh. In ko vas najdemo crknjene. Mnogo vaših mrhovin na polju, pod drevjem in med kamni vaših votlin, ko vas zavrti mučilno kolo vaše bolezni, se vas najponosnejše med nami ne dotaknemo, ker se bojimo z blaznostjo okuženega mesa.

(Priteče po štirih pred rampo in vzdigne obraz v luč. Samo obraz.)

Ker kdo bo potlej nosil izročilo Zemlje in prebivanja. Sklenjenega kroga prihoda in odhoda. Kdo tulil sozvočje v svetila vesolja.

(Se vrne pod posteljo.)

Preskočili ste obzidje, kjer se začne puščava, kamor vam ne moremo slediti. Gledamo vas, kako se oddaljujejo vaše poskakajoče sence norcev v vidovem plesu mraza. Ostali boste sami. Okrog vas bo praznina, iz katere počasi sesa in použiva zrak ledeni ogenj iz vaših črepinj.

Sanjski prizor
Potohodec, Iskavec

(Potohodec se skobaca spod postelje in se usede Iskavcu na prsi.)

POTOHODEC:

Reši me jih.

ISKAVEC:

Koga?

POTOHODEC:

Tistih, ki jih ni. Prihajajo zmeraj, kadar vejo, da je potrebno. Odprejo mi črepinjo, vzamejo iz nje možgane in jih razgrnejo pred sabo kot zemljevid. Prebirajo jih in ko najdejo na njih spomin (najdejo ga zmeraj), poberejo možgane, odnesajo jih k vodi in jih perejo. Na perivnikih, v kristalno čisti vodi, v mrazu jih mencajo dolgo, dolgo. Potem jih vržejo na večerni sneg, da zmrznejo. In tako, pokrite z ivjem, jih zjutraj zložijo v pisker, ki ga nosim na vratu.

ISKAVEC:

Kdo so tisti, ki jih ni?

POTOHODEC:

So žagice, ki brez bolečin odprejo kost. So roke, ki vzamejo jedro, ki je bilo vklenjeno med kostmi.

ISKAVEC:

Brez bolečin?

POTOHODEC:

Samo stiska, ki jo prinaša ločitev od sebe, je. Strah da bi se življenje ne razsulo po tleh. Potem strah pred očmi, ki raziskujejo. Strah hrošča, ki na begu išče rešilno razpoko v stekleni plošči. Potem je sram zasačenega. Potem so muke. Surove razdevičajoče muke. In spraznjenost.

ISKAVEC (*mrmra*):

Umakni se. Kakor meh, napihnjen z morami, si se mi spustil na pljuča. (Potohodec mu vstane s prsi in se usede na posteljno skončnico, tako da drži podplate na njegovem obrazu.) In kaj si v spraznjenosti?

POTOHODEC:

Potuhnem se v sozvočje z njo. Tam me nobeden ne išče.

ISKAVEC:

Nagnusen je. Brez milosti je nagnusen. Ampak ali mu to smem povedati? Utrjen sem od križišč, prepihov, od vlakov, od tujih rjuh. Brezdomec sem.

POTOHODEC:

Od kod prihajaš?

ISKAVEC (*sede v postelji. Zavpije*):

Lahko te uničim. (Se zbudi. Potohodec se skrije. Iskavec se uleže v posteljo. Konec sanj.)

OBRNITE LIST.

Odlomek iz dramskega besedila (B)

Očesi postave

1. OKO POSTAVE (žvižga):
Daj ga. Državljan Potohodec, stoj v imenu zakona.
2. OKO POSTAVE:
Stoj. (Žvižga.) Ne boš. (*Udarec. Zasledovani pade.*)
1. OKO POSTAVE:
Preveč si ga.
2. OKO POSTAVE:
Misliš, da se je stegnil?
1. OKO POSTAVE:
Zgleda. Obrniva ga.
2. OKO POSTAVE:
Hudič.
1. OKO POSTAVE:
Kaj je?
2. OKO POSTAVE:
Ni pravi.
1. OKO POSTAVE:
Ni Potohodec.
2. OKO POSTAVE:
In zdaj?
1. OKO POSTAVE:
Odvleciva ga. (Odvlečeta truplo.)

ISKAVEC:

Kdo je kriv – tisti ki ubije, ali tisti, ki je ubit?

POTOHODEC:

Oba. Tudi tisti, ki je ubit.

ISKAVEC:

Hitra in zanimiva razsodba. Zakaj tisti, ki je ubit?

POTOHODEC:

Zato ker je privlačeval ubijavca. Seveda mrtvega ne obsojamo, ker je šla z njim tudi naša ljubezen v grob.

ISKAVEC:

Je ljubezen boljša kot sovraštvo?

POTOHODEC:

Ne, podobna je sovraštvo. Njegova ljubica je. V isti postelji se ubadata.

ISKAVEC:

Še žganja za oba. V mravljinem kraljestvu skrbijo za red mravlje. Za razplojevanje matice. Za zaplojevanje troti. Hitijo mravlje s slepimi tipalkami: tipajo za svetlobo. Otipajo gosto in gostejšo svetlobo. Druga za drugo grejo na delo, spleteno v kito pomembnosti in koristnosti. Tako živijo. Zavohajo hrano s cvirnatimi tipalkami in grejo za vohom. Svojo pot tipljejo in hodijo po njej šesteronoge, vsaka s šesterimi šuštenji. In kadar zatipajo sovraštvo, ga zatipajo vse naenkrat. Kadar je sovraštvo, ki jih sovraži, močnejše od njih, poginejo s kleščami v sovražnikovih kleščah, v stegnih, v trebuhih s kleščami, v rebrih s kleščami, v očeh s kleščami, v popek smrti zažrte s kleščami. To se dogaja povsod, tudi pod površino, ki jo pokrivajo najini podplati.

ST. GOSPA:

Še kozarček žganega. Če bi vedeli, gospodična, kaj pomeni človeku mojih let, da je dosegel tisto, kar je dolgo žezel. Kar mu je bilo sicer naloženo, naj stori, pa vendarle: toliko let sem čakala, da bom to doseгла, da se je naloga spremenila v vsebino vsega mojega življenja, gospodična.

ŽENSKA:

Gospa, za vas.

ST. GOSPA:

Oprostite, gospa. Kaj pa je to, življenje? Ko sem dobila svojo nalogu, drobno, prosim, sem mislila: še štiri, pet mescev, pa bo spolnjeno. Takrat sem bila še mlada. Računala sem na natanko takega,

OBRNITE LIST.

M 2 1 1 6 4 3 1 1 0 9

1. Dopolnite tabelo.

Avtor dramskega besedila, iz katerega sta odlomka	
Krstna uprizoritev (letnica, kraj)	
Zgradba dramskega besedila (podrobno)	
Zvrst/žanr	
Režiser krstne uprizoritve	

(8 točk)

2. Utemeljite, kakšna uprizoritvena praksa se je vzpostavila v gledališču, kjer je bila premiera predstave, iz katere sta odlomka.

(3 točke)

3. Označite prostor in čas dogajanja v dramskem besedilu, iz katerega sta odlomka.

(4 točke)

4. Dopolnite besedilo z naborom spodnjih besed (besedilo je bilo objavljeno v gledališkem listu leta 1990).

drugačen (od tega)	po štirih	nezaupanje/nevarnost
slutnje	utrujen od zunanjega sveta	lastnega popotovanja
brez srca	ranljive točke	identitetno/osebnost

Potohodec je _____ in hodi _____,

zato vzbuja v svojih zasledovalcih Biti brez srca pomeni biti
brez

Iskalec prihaja iz sveta, ki je _____ . Ko pride, je popotnik, ki je
in od _____

_____ . Svet, v katerem se znajde, pa hitro
spremeni njegovo _____. S Potohodcem je zvezan na način
_____ .

(9 točk)

5. Označite Žensko in Potohodca iz celotnega besedila, iz katerega sta odlomka (kdo sta, za kaj se zavzemata, kako se razlikujeta).

(8 točk)

6. Koga predstavlja Očesi postave v dramskem besedilu? Postavite ju v družbeno-politični kontekst časa, ko je drama nastajala.

(6 točk)

7. V istem obdobju, ko nastaja dramsko besedilo zgornjih dveh odlomkov, se v slovenskem gledališkem prostoru vzporedno dogaja posebno avantgardno gledališče GPF. Zapišite, iz kakšnega gibanja nastane ter označite njegovo delovanje (sodelujoči, uprizoritvena praksa, prostor).

(10 točk)

- #### **8. Dopolnite besedilo.**

Gledališče GPF je leta _____ posnelo kratki _____ film
z naslovom _____,
ki ga je režiral _____. Režiser je scenarij soustvarjal z
_____.

(5 točk)

9. Članica GPF je bila tudi priznana slovenska igralka, ki je dobila najvišje priznanje za svoj igralski opus. Zapišite njeni ime in priimek.

(2 točki)

10. Povežite avtorje z ustreznimi dramskimi besedili tako, da na črto v levem stolpcu vpisete ustrezeno črko iz desnega stolpca.

_____ Gospa z morja	A Simona Semenič
_____ Vladimir	B Milan Jesih
_____ Grenki sadeži pravice	C Drago Jančar
_____ Veliki briljantni valček	D Henrik Ibsen
	E Matjaž Zupančič

(4)

V katerem izmed zgoraj naštetih del najdemo podobne dramske osebe, ki predstavljajo "sistem" in mu služijo? Zapišite ime tega dramskega dela ter kratko obrazložite podobnosti z dramskim besedilom, iz katerega sta odlomka A in B.

Dramsko delo: _____ (1)

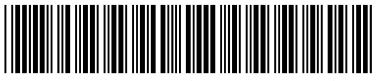
Obrazložitev:

(2)
(Z točk)

13/16

Prazna stran

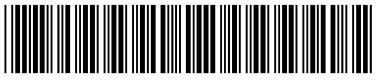
Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.

15/16

Prazna stran

Prazna stran

V sivo polje ne pišite. V sivo polje ne pišite.